

AVUKAT GÜNEY DİNÇ

"12 Eylülle başlayan depolitizasyon süreci Terörle Mücadele Yasası ile sürdürülmek istenmektedir!"

12 Nisan 1991 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası hakkında Şubemiz Hukuk Danışmanı Avukat Güney Dinç, ile Bülten için söyleşi yaptık.

Bülten - *Terörle Mücadele Yasasına neden gerek duyuldu?*

G. DİNÇ - Terör tüm insanların sorunudur. Avrupa'nın bir çok ülkesinde terörü geriletmek amacı ile çıkarılmış yasalar var. Ülkemiz yöneticileri bu tür ad benzerliklerini gerçekten çok iyi değerlendirdiler. Terörle Mücadele Yasası'nı terörü önlemek için çıkarılmış bir hukuk kuralları bütünü olarak iç ve dış kamuoyuna sundular.

Ayrıca, bazı anti-demokratik yasaları değiştirdiler. Örneğin Türk Ceza Yasası'nın 140 -141 -142 ve 163, maddelerini kaldırdılar. Böylece, iki amaçlı bir girişim sergilediler. Bir yandan terörle uğraş verilecek bu Yasa'dan güç alınarak diğer yünden de Türkiye daha demokratik koşullara yönelecek görüntüsü altında özellikle dışa ve Avrupa'ya yönelik bir ilerleme olarak sunuldu.

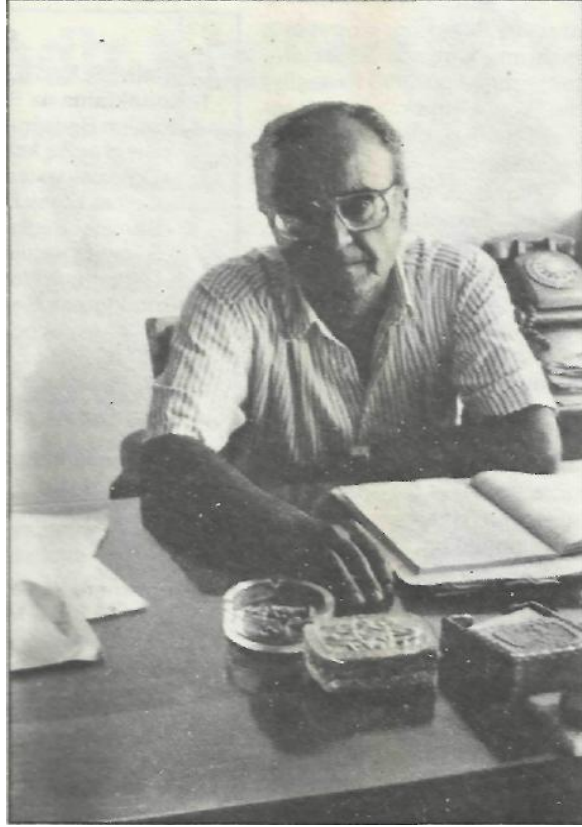
Gerçekte, Terörle Mücadele Yasası hukuk tekniği açısından son derece başarısız gereksiz, tekrarlarla dolu olan ve terörü önlemekten yoksun bir yasa olarak çıktı. Bu Yasanın, belki de en önemli amacı toplumsal mücadeleyi toplumsal ilerlemeyi ve örgütlenmeyi geriletmek hatta olanaklar ölçüsünde önlemek olarak yorumlanabilir. Çünkü Yasa, demokrasi açısından çok büyük sakıncalar içermektedir.

Bülten - *Bu Yasa'nın hukuk düzenimize nasıl bir etkisi oldu?*

G.DİNÇ - Hukuk düzenimize olumlu hiçbir etkisi olmadı. Çünkü bir defa terör, yasalardaki cezaların arttırılması ile önlenemez. Bu Yasa'nın doğrudan veya dolaylı olarak terör suçu olarak nitelediği eylemlerin yürürlükteki ceza yasalarına göre çok yüksek cezaları var. Hatta bunların birçoğu ölüm cezasını gerektiriyor.

Suç işleyen kişiler hele terör suçu gibi bilinçli, kararlı suçlarda bu kavgaya giren insanlar ceza yasasındaki cezaların ağırlığına bakarak durumlarını değerlendirmezler. Bir işi yapmaya karar vermiş ise, yapar. Böyle olunca, cezaları arttırmak terörü önlemekte etkin yol değildir.

Diğer yandan, demokratik hak ve özgürlükler terörü önlemek görüntüsü altında geriletmek ise, elbetteki çok sakıncalı bir durumdur. Bu Yasa'nın hukuk yaşantımıza bülten ■ Eylül ■ 10

getirdiği en büyük darbe ise işin bu yanı olmaktadır. Yani 12 Eylül ile başlayan depolitizasyon süreci, Terörle Mücadele Yasası ile sürdürülmek istenmektedir. Ancak bu Yasa'nın bir kaç olumlu yanı var. Bunlar koşullu erteleme ve bazı ceza almış kişilerin daha erken ceza evlerinden çıkmaları.

Ayrıca 12 Nisan 1991 tarihinden önce işlenmiş suçlar nedeni ile getirilen ölüm cezalarının uygulanması hakkındaki kuralda çok çirkin beklentileri ortadan kaldırdığı için yararlıdır. 141-142-163. maddelerin kaldırılması, elbetteki olumlu bir gelişmedir.

Fakat aslında Türkiye'de bir genel af yasası çıkarılması gerekiyordu. Genel af yasası geçmişe sünger çeken, geçmişteki kavgaları unutturan, geçmişin yaralarını silen, adli hataların onarımını amaçlayan, hepsinden önemlisi toplumsal barışa yönelik önemli bir güçtür. Genel af fırsatı kanımca kaçırıldı. Koşullu erteleme hiçbir zaman genel affın sonuçlarını vermeyecek ve terörle mücadele yasasının olumlu yönleri de zamanla unutulacak ama geriye yeni sertlikler ve devinimler kalacak.

Bülten - *Bu yasa ile terör, terör suçu, terör örgütü ve terör eylemi tanımları nasıl yapılmıştır?*

G.DİNÇ - Yasanın birinci maddesinde çok geniş ve genel bir terör tanımı var. Deniliyor ki; " Baskı, cebir, şiddet, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle bir örgüte mensup kişi veya kişilerle her türlü eylem terör suçudur."

Şimdi bunlar çok yapay ve değişik yorumlara açık sözcükler. Örneğin korkutma, yıldırma, sindirme kişiden kişiye göre değişen sonuçlar verir. Bunu bir yakıştırma

S Ö Y L E Ş İ

ile açıklamaya çalışırsak seçim zamanı bir Başbakan bir ilçeye gidiyor ve diyor ki" Ben seçimden sonra sizin ilçenizi il yapacağım. Ama siz bizim iktidar partisine oy vermezseniz siz ilçe olmaya devam edeceksiniz." Şimdi burada, korkutma da var, sindirme de var, yıldırma da var, tehdit de var. O zaman, Başbakan'ı yargılayacak mıyız?

Aslında bu olay elbetteki demokratik bir tavır değil. Ama herhalde, bir terör suçu da bu şekilde oluşmaz. Bazı çok küçük eylemler örneğin terörle hiç ilgisi olmayan eylemler özellikle işçi hareketleri bu tanımla terör suçu kapsamına alınabilir. Çünkü sınıflar arası ekonomik çelişmelerde sindirme ve baskı yasal eylemlerin özünde vardır.

Örneğin grevin kendisi bir baskı ve sindirme aracıdır. Aynı şey lokavt için de geçerlidir. Bu tanımlar son derece yanlış ve gelecekte çok belirsiz güvenilmez uygulamalara kaynaklık edebilir. Ayrıca ceza yasasında her türlü suçun tanımı yapılmış.

Bir de böyle terör suçu diye tanıma gerek yok. Çünkü suçun niteliği kendi içeriğinde vardır. Sanığın bilinemeyen amacına dayandırılarak bir başka suç tanımına dönüştürülmesine hukuk tekniğine aykırıdır. Şimdi bu Yasa'da iki türlü terör suçu kabul ediliyor. Bir kısım suçlar doğrudan doğruya terör suçu sayılıyor, diğer bir kısım suçlar da Yasa'nın 4. Maddesinde sayılmış, eğer bunlar terör amacı ile işlenirse bunlara da terör suçu deniliyor.

Terör örgütü tanımı Yasa'nın 1. Maddesine göre "iki veya daha fazla kişinin aynı amaç etrafında birleşmesi ile kurulmuş olur" deniliyor. Ayrıca Yasa'nın 2. Maddesinde terör suçlusu tanımlanıyor. Buna göre "Örgüt amaçları doğrultusunda diğerleri ile birlikte veya tek başına suç işleyen kimseler terör suçlusudur" deniliyor.

Yalnız bence bu Yasa'nın en ilginç yanlarından birisi de şu; yine 2. Maddede şöyle bir tanımlama var. "Amaçlanan suçu işlemese bile örgütlerin mensubu olan kişi terör suçlusudur" deniliyor. Hukukun temel bir ilkesi vardır "suçlar kişiseldir" hiç bir kimse işlemediği bir suçtan sorumlu tutulamaz. Bu da gösteriyor ki, suç işlemeyen kişiyi dahi yasa terör suçlusu olarak nitelenebilir.

Bülten - *Bu Yasa'nın meslek odalarına, mesleki-demokratik kitle örgütlerine yansımaları nasıl olabilir?*

G. DİNÇ - Demokratik kitle örgütleri için çok tehlikeli kurallar getiriyor yasa. Şunu düşünürsek hiç bir yasal örgüt, terör örgütü olarak kurulmaz. O zaman Yasa'nın tanımlarının hukuk dışı yollarla terör amacıyla oluşan toplulukları yaptırım altına alması beklenirdi. Oysa görüyoruz ki, yasa demekleri, vakıfları, sendikaları, meslek örgütlerini, hatta siyasi partileri her an bir terör odağı olarak görmeye elverişli kuralları içermektedir.

Örneğin yukarıda değindiğimiz kuruluşların bina, lokal, büro ve eklentilerinde veya öğretim kuruluşlarında terör örgütlerine yardım yapılamayacağı 7. Maddede belirtiliyor. Bence bu son derece tehlikeli bir madde. İşin aslına bakılırsa hiç bir yasal kuruluş bilinçli örgütlerine yardım eğiliminde olmayacaktır.

Yine kabul etmek gerekir ki, bazı yasal kuruluşların yöneticileri ile üyeleri arasında terör örgütlerine yardım etmek isteyen, hatta bu örgütlere katılan kişiler olabilir. Kişilerle yasal olan organları birbirinden ayırmak gerekir.

Eğer bazı kişiler yöneticisi oldukları dernek ve meslek kuruluşları, sendikalar hatta siyasi partiler eliyle teröre yardımcı oluyorsa burada suç yasal örgütlerin değildir. Suç yöneticilerindir. Bu yönetici yargılanır, suçu varsa cezalandırılır. Ancak bu yöneticilerin davranışları nedeni ile böylesi örgütler yara almamalı ve zarar görmemelidirler.

Bu açıdan yasa çok sakıncalıdır. Örneğin Yasa'nın 7. maddesinde şöyle deniliyor;" Dernek, vakıf, sendika vb. kurumların teröre destek olduğu tespit edildiğinde faaliyetleri durdurulur ve mahkemece kapatılır. Kapatılan kuruluşların mal varlıklarının müsaderesine karar verilir."

Şimdi ben size en aykırı ve en kötü örneği vereyim. Bugün Türkiye'de iktidar olan partinin Genel Yürütme Kurulu ve Genel Başkanı, yansız konuşmak için diyelim ki ana muhalefet partisinden Genel Başkanı ve Genel Yönetim Kurulu doğrudan teröre iştirak ederse, teröre destek verirse bu partiler kapatılacak. Bu son derece demokrasi dışı, hukuk dışı davranış olur.

Yine az önce söylediğim gibi yöneticiler yargılsın ama siyasi partiler milyonlarca kişinin örgütüdür, onların siyasal eğilimlerini ortaya koyar. Bu kuruluşlar hiçbir şekilde kapatılmamalıdır. Hukuksal varlıklarına el atılmamalıdır. Üstelik mal varlıklarının da hazineye kalması gibi bir düzenleme her şeyden önce demokrasiye ve mülkiyet hakkına aykırıdır.

Bu konuda söyleyeceğim şudur: kişiler ve kurumlar kesinlikle birbirinden ayrılmalıdır. Meslek kuruluşları, sendikalar, dernekler, partiler tüm örgütler üyelerinden bağımsız olarak örgütsel varlıkları kabul edilmeli ve hiç bir koşulda bunlara dokunulmamalıdır.

Tabi bir de bu maddelerin hukuksal düzlemde uygulanması var. Örneğin; "teröre destek olmak" ne demek ? Bu son derece tehlikeli bir meslek Odası teröre karıştığı iddia edilen üyesine sahip çıkabilir. Söz konusu üye çatışmada yaralanmışsa onun sağlığına kavuşması için tıbbi destek verebilir. Ona hukuksal yünden yardım edebilir, bir avukat edinmesini sağlayabilir, belki çok yoksul duruma düşmüş çocuklarına ailesine üyeleri arasında yardım kampanyası açabilir. Şimdi bu tür yardımlar teröre destek sayılabilir mi? Bize göre bu şekilde yorumlanamaz.

Geçmişte, örneğin olağanüstü dönemlerde bir bundan daha insafsızca yorumlamalar gördük. Bu bakımdan bu da kaypak bir ifadedir ve kuruluşlar için bir tehlike içermektedir.

Bülten - *Ülkemizde sürecini olumsuz etkileyen Terörle Mücadele Yasası konusunda bizi aydınlattığınız için teşekkür ederiz.*

G.DİNÇ - Bu konuda açıklama yapma fırsatı verdiğiniz için ben de teşekkür ederim.

bülten ■ Eylül ■ 11